

Industrieel erfgoed met Klasse

U kan samen met uw leerlingen proefondervindelijk nagaan hoe men een watermolen gebruikte om energie te leveren. Uw klas kan een vooroorlogse machine adopteren en herstellen. Leerlingen kunnen een oude melkerij opmeten en het plan uittekenen. Of ze maken een website over de industriële en economische geschiedenis van hun dorp. Industrieel erfgoed, daar is Vlaanderen rijk aan. Industriële archeologie is de wetenschap die dat erfgoed bestudeert, bewaart, openstelt. Voor u en uw klas onder meer. En nu krijgt u de kans in een hele provincie de sporen te volgen van de technologische en industriële ontwikkeling van Vlaanderen.

Op 24 en 25 oktober zijn alle Vlaamse leerkrachten met hun gezin de eregasten in 50 sites en musea in West-Vlaanderen. Maak kennis met brouwerij en borstelfabriek, oliemolen en stoommachine, boomzagerij en vlaswielwindmolen. Neem deel aan speciaal voor u georganiseerde archeologische wandelingen. U bepaalt uw eigen programma. Uw gratis documentatiemap bezorgt u de gegevens die u nodig hebt, ook om later terug te keren met uw leerlingen. Deze actie is gratis voor leerkrachten. Vergezeld gezinsleden betalen op alle locaties de helft van de gewone toegangsprijs, krijgen er een korting of mogen ook gratis binnen. Stuur de bon op. Uw naam komt op een VIP-lijst. Breng tijdens de actie dit exemplaar van Klasse mee. Het is uw passe-partout voor alle plaatsen die u bezoekt.

Rendez-vous op een informatiepunt en dan vrij uitwaaien. Daar komt het op 24 en 25 oktober op neer. Tussen 9 tot 18 uur meldt u zich aan op een **vertrekpunt**. Er zijn er vier, u kiest er een uit. Op vertoon van dit exemplaar van Klasse ontvangt u daar een documentatiepakket. Dat bevat een programma, documentatie over de deelnemende sites en musea, een pedagogische brochure over industriële archeologie en een herkenningsbadge. Het programma geeft een overzicht van de sites en musea die u die dag kan bezoeken, met openingsuren, afstand en routebeschrijving (sommige kan u vanuit uw vertrekpunt te voet of met de fiets bereiken, maar gezien de afstanden en het tijdstip (weekend) is voor een keer de auto aanbevolen). De badge is uw vrijgeleide naar de deelnemende sites en musea. In de meeste wachten gidsen u op of krijgt u extra informatie over een bezoek met de klas. Een aantal privéverzamelingen die anders nooit aan het grote publiek worden getoond, zal u bij deze gelegenheid wel kunnen bezichtigen.

Vertrekpunten
Er zijn vier centrale punten. 's Morgens kan u zich er ook inschrijven voor stadswandelingen.

1. Oostende - cresoteerwerf
Einde 19de eeuw bouwde de toenmalige Belgische telefoondienst in Oostende een installatie om telefoonpalen tegen houtworm en houtrot te behandelen. Dat gebeurde met *creosoot*, een olieachtige vloeistof. Later behandelde men er ook dwarsliggers voor spoorlijnen en weidepalen. Het bedrijf werkte tot 1970 voor de RTT. De nu wettelijk beschermde installatie omvat een spoorwegnet met draaicirkels om hout aan te voeren en op te slaan, een 24 meter lange *autoclaaf*, creosoteertanks, stoomaangedreven vacuüm- en creosoteerpompen enz.

Oudenburgsesteenweg 87 - 8400 Oostende. Rij Oostende binnen en kies daar richting Blankenberge. Sla af aan het kanaal Oostende-Brugge (langs Sas Slykens). De creosoteerwerf bevindt zich op de linkeroever van het kanaal (Wat linker- en rechteroever is, bepaalt u door stroomafwaarts te kijken), vlak vóór de vroegere UCB-fabriek.

2. Zwevegem - energiemuseum
Deze elektriciteitscentrale voedde jarenlang bedrijven in de regio. Nu is ze een waardige getuige van de geschiedenis van de elektriciteitsproductie. Ze biedt een beeld van de

evolutie van de turbine- en generatortechniek in Europa, niet te vergeten condensators en pompen. U kan het binnenste van een stoomketel bezoeken en er is een didactische opstelling over energie en elektriciteit, met faciliteiten waarvan u met uw klas gebruik kan maken.

Paul Ferrardstraat - 8550 Zwevegem. Zwevegem ligt ten zuiden van Kortrijk, aan de N8 Kortrijk-Oudenaarde. In het centrum van Zwevegem kiest u richting Otegem, vervolgens aan de verkeerslichten (een stukje vóór de brug) rechtsaf. Volg de bewegwijzering 'energiemuseum'. De centrale ligt naast de vaart Bossuit-Kortrijk. Info en boekingen op andere ogenblikken: Gazelwest, Rijselsestraat 57, 8500 Kortrijk, tel 056-36 93 15 - fax 056-36 93 54

3. Alveringem - Brouw- en mouthuis De Snoek
Hoe in de vroege 19de eeuw gemout en gebrouwen werd, wordt u duidelijk gemaakt aan de hand van gerestaureerd, authentiek materiaal: koperen brouwketels, een gietijzeren roerkuip, eeuwenoude gistingskuipen en -tonnen, de intacte mousteest, een antieke gasmotor enz. U krijgt een geleide rondleiding. Het museum biedt ook uitleg in braille. In de gerestaureerde oude herberg *Het Brouwershof* (die vroeger bij elke brouwerij hoorde) kan u het Snoek-bier degusteren. *Museum Fortem 40 - 8690 Alveringem - tel/fax 058-28 96 74. U bereikt Alveringem via de N8, tussen Ieper en Veume. Het museum ligt in de wijk Fortem, aan de brug over de Lo-vaart. Volg de bewegwijzering.*

4. Izegem - stoommachine Carels-Vandekerckhove

In deze voormalige elektriciteitscentrale bevindt zich een reusachtige tandem-compound-stoommachine (de grootste van België). De machine draait om didactische en veiligheidsredenen op laag toerental. U krijgt ter plaatse uitleg over de werking ervan.

Albert I-laan - 8870 Izegem. Izegem ligt tussen Brugge en Kortrijk (afrit 6 Roesselare-Rumbekke op de E403/A17). De site bevindt zich in de Albert I-laan, achter het station. Vanuit dit punt zijn alle initiatieven in Izegem te voet bereikbaar.

Sites en musea

Vanuit uw vertrekpunt loopt, fietst of rijdt u naar:

- Blankenberge: *De Scute*. Reconstructie van een traditionele houten vissersboot. Uitleg over de technieken en materialen die bij deze scheepsbouw werden gebruikt.
- Brugge: Brouwerijmuseum 't *Hamerke*. Van gerst tot mout met oorspronkelijke machines. Een overzicht van het vroegere brouwerijgebeuren en aanverwante beroepen en activiteiten (kuipers, biervoorders...).
- De Panne-Adinkerke: historisch constructie-atelier *Verhaeghe*. Hier vervaardigde men haverpletters, bonenbrekers, zeilwagens, kemisdraaiers, carbureketels... Demonstratie van de werking van dit veelzijdige atelier.
- Gistel-Snaaskerke: voormalige graanopslagplaats *Catryse*, nu woon- en werkruimte maar met behoud van de binnenstructuur (o.a. takelsysteem, graankuipen).
- Harelbeke: Museum voor Pijp en Tabak. 900 pijpen, een tabakswinkeltje van weleer, machines om tabak te verwerken en uiteraard veel soorten tabak.
- Heuvelland-Wijtschate: historische steen- en buizenbakkerij *Dumolin*. De hele technische installatie en smidse zijn bewaard gebleven. De eigenaar leidt u persoonlijk rond.
- Izegem: Drukkerijmuseum *Strobbe* (kent u *De Druivelaarnog*?). Gelegenheidsstentoonstelling naar aanleiding van de 200ste verjaardag van de uitvinding van de lithografie. 100 geselecteerde lithostenen met afbeeldingen van facturen, diploma's, briefhoofden enz. Met speciale infolder over lithografie.
- Izegem: Nationaal Borstelmuseum. Waaruit maakt men borstels en hoe? Antwoord in dit museum. Voorts de sociale geschiedenis van de borstelmakers, een uitgebreide verzameling machines en demonstraties van oude technieken.
- Knokke-Heist: Heemkundig Museum *Sinfula*, erfgoed van polder en visserij. Visvangst naast landbouw. Loggen en zwingelen. Werktuigen uit Streuvels' tijd. Of weet u wat een *sparenwip* is?
- Koksijde-Oostduinkerke: Nationaal Visserijmuseum. Overzicht van de vaartuigen waarmee men door de eeuwen heen op visvangst trok. Een authentiek vissershuisje toont de levensomstandigheden van vroeger. Een gereconstrueerde stuurkabinen onthult de visser als technicus. Met museumcafé waar u Noordzeervis kan proeven.

ERFGOED MET KLASSE

Ja, ik wil graag met Klasse het Vlaams industrieel erfgoed ontdekken in de provincie West-Vlaanderen. Ik kom met personen (uitsluitend partner en/of eigen gezinsleden).

Mijn bezoeksdatum is (omcirkel uw keuze):
24/25 oktober in de voormiddag/namiddag

Ik meld mij aan op het volgende vertrekpunt:

- Alveringem: Mout- en Brouwhuis De Snoek
- Izegem: stoommachine Carels-Vandekerckhove
- Oostende: creosoteerwerf
- Zwevegem: energiemuseum

Naam:

Adres:

School:

Onderwijsniveau: kleuter/lager/secundair/hoger

Vak:

Vul deze bon volledig in, knip hem uit en stuur hem vóór 16 oktober naar de Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie (VIA) - Postbus 30 Gent XII - 9000 Gent-12 (de '12' niet vergeten!). U kan ook inschrijven via e-mail. Klik daarvoor op het e-mailicoontje van de VIA-website: www.conservare.be/vvia/vviahome.htm met vermelding van de gegevens in de bon. Let op: u ontvangt géén bevestiging. Wie inschrijft, komt automatisch op de VIP-lijst en wordt ook werkelijk ter plaatse verwacht.